

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Tonnen schudt zijn knar

Vries, J. de

Citation

Vries, J. de. (1987). Tonnen schudt zijn knar. *Bestuurskundige Berichten*, 2(4), 21. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233081>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233081>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

bestuurlijke aspecten

West-Berlijn wordt door de Duitse grondwet en constitutie gezien als een volwaardig "land" van de Bondsrepubliek Duitsland. Het geallieerden recht prefereert echter boven het Duitse recht. Dit betekent dat (ondanks het feit dat Berlijn volledig in de juridische, politieke en economische orde van de Bondsrepubliek is geïntegreerd) de wetten van de bond niet automatisch in werking treden. Het Huis van afgevaardigden in Berlijn dient eerst bij buitengewone wet te besluiten dat een Bondswet of een reeks wetten ongewijzigd in de stad zullen worden toegepast. (mantelwetprocedé)

West-Berlijn wordt volgens democratische principes geregeerd. De burgers kunnen hun politieke wil naar voren brengen door de verkiezingen voor het Landsparlement, het huis van afgevaardigden in Berlijn. Deze stelt de Senaat en het senaatsbestuur samen. Oost-Berlijn is de hoofdstad van de DDR en hier gelden dan ook de grondwet en constitutie van de DDR. Oost-Duitsland is naar voorbeeld van Rusland een communistische staat. Dit wil zeggen dat zij van onder naar boven is opgebouwd. De DDR zoekt echter naar een eigen identiteit en wil de staat democratischer maken, door de burgers meer inspraak te geven bij gemeentelijke politieke organen en bij verkiezingen. Er zijn ook verschillende

politieke partijen, maar dit zijn veelal historisch gegroeide groepen en eerder belangengroeperingen. Werkelijke inspraak en invloed hebben ze slechts marginaal; naar een andere mening dan die van de partij wordt amper geluisterd.

economische aspecten

In West-Berlijn heerst een kapitalistisch systeem met het marktmechanisme. Dit betekent dat de prijs wordt bepaald door vraag en aanbod en dat er een bepaalde competitie, een concurrentiestrijd is.

Na de Tweede Wereldoorlog werd West-Berlijn financieel gesteund door het Marshall plan van Amerika. Dit gaf de economie een behoorlijke injectie en alles stond in het teken van de vooruitgang. Dit is ook duidelijk te zien aan alle glitter, glamour en neonborden in West-Berlijn.

Oost-Berlijn bleef aanvankelijk achter, mede doordat zij zeer gebonden was aan de Russische Plan economie. Hierdoor kende zij bepaalde restricties ten aanzien van handelen met het westen en de voorgeschreven productieomvang.

Tegenwoordig maakt Oost-Berlijn, als hoofdstad van de DDR zich steeds meer los van Rusland. Zij heeft bepaalde handelsovereenkomsten met West-Berlijn. Bovendien legt zij steeds meer de nadruk op vooruitgang.

TOONEN SCHUDT ZIJN KNAR

Door Jouke de Vries

Elke keer wanneer ik een verhandeling over Thorbecke lees, schiet een aantal regels uit de hit "Big City" van Tol Hansen mij te binnen:

"En Thorbecke schudt zijn knar,
Ziet ze komen, ziet ze gaan,
Hangend aan de volle bar"

Hansen doet hiermee op het beeld van de staatsman op het Thorbeckeplein in Amsterdam. Het beeld is met het front gericht naar het instituut voor Bestuurskunde aan de Herengracht. Met de rug staat het standbeeld naar een aantal panden gekeerd, waar activiteiten plaatsvinden, waar Thorbecke zijn hoofd over zou hebben geschud.

Theo Toonen, die in zijn proefschrift een hoofdstuk aan Thorbecke wijdt, schudt zijn knar over Bestuurskunde. Zijn klacht is dat er te weinig aandacht is voor de klassieke auteurs. Toonen onderzoekt in zijn proefschrift de denkbeelden die een rol hebben gespeeld bij de inrichting en latere wijzigingen van het binnenlands bestuur.

Toonen leefde in de veronderstelling dat de beginselen als hiërarchie, rationaliteit en eenheid de discussie over het binnenlands bestuur zouden hebben gedomineerd. Maar niets is minder waar. Toonen viel tijdens zijn studie van de ene verbazing in de andere. "Op tal van punten levert deze studie een ander beeld op dan het, althans voor de schrijver, voorheen vertrouwde beeld. Niet zozeer een monocentrische benadering en "bewuste rationaliteit" maar vooral de aandacht voor verscheidenheid en consensusvorming in een polycentrisch staatsbestel typeren het klassieke denken over de organisatie van het binnenlands bestuur. De studie weerspiegelt de verrassing van een auteur die zijn 'eigen' klassieken nog moet ontdekken."

Toonen behandelt het werk van een zestal auteurs. Naar mijn mening vier staatsrechtgeleerden (Thorbecke, Oppenheim, Buys, Oud) en twee bestuurskundigen (Van Poelje en Brasz). De nadruk ligt op het werk van Thorbecke, Buys en Van Poelje. Het werk van deze auteurs wordt systematisch geanalyseerd en de presentatie van de gegevens is overzichtelijk. De kracht van het proefschrift ligt naar mijn mening in de behandeling van deze klassieke denkers. Eindelijk weet ik iets meer van Van Poelje dan zijn initialen. Maar de laatste twee hoofdstukken roepen enige vragen op. Toonen interpreteert daarin het werk van de klassieke auteurs aan de hand van drie bestuurskundige theorieën. Problematisch hierbij, lijkt mij, dat de onderzoeker zich bij het lezen van de klassieke werken laat leiden door deze "moderne" theorieën. Het werk van Thorbecke lijkt dan al snel op dat van Lindblom en Van Poelje is dan al gauw een voorloper van van Robert A. Dahl. Dat lijkt iets te veel van het goede. De werken van de klassieke auteurs dienen beoordeeld te worden in het licht van de historische context. Was het niet Thorbecke die stelde dat elk tijdvak zijn eigen principes kent?

Maar als u iets meer wilt weten over bovengenoemde klassieke auteurs (overigens, hoe klassiek is Brasz?) dan dient u het proefschrift van Toonen meteen te kopen. Vergeet u de stellingen niet. Amusant is stelling 14: "Terecht kan een directeur van een onderzoekscentrum met als benaming "Sturing van de Samenleving" de vraag worden gesteld of hij de Heer zelf is." Het lijkt een forse steek onder water. Maar uit de literatuurlijst blijkt dat Toonen een waardig discipel is: liefst vijf voetnoten voor het opperwezen zelf.

Toonen, Theo A.J., "Denken over Binnenlands Bestuur. Theorieën van de gedecentraliseerde eenheidsstaat bestuurskundig beschouwd." Vuga 1987